

Oslo 18.august 2015

Til
Guri Melby,
Byråd for miljø og samferdsel

Kommunal satsing på skolehage – forslag til landbruksmeldingen for Oslo om etablering av et kommunalt kompetansesenter for økologi og skolehagevirksomhet på Geitmyra

Aksjonen "La skolehagen leve – Vern Geitmyra" arbeider for å styrke skolehagevirksomhet i realiseringen av Kunnskapsløftet og utvikling av Oslo-skolen. Aksjonen representerer et stort antall brukere av skole- og parsellhagen på Geitmyra i Oslo – Norges største og eldste skolehage - og har tidligere vært representert i Oslo kommunes utredningsarbeid om videre utvikling av Geitmyra. Aksjonen arbeider for varig vern av Geitmyra skole- og parsellhage.

Jeg viser til det politiske møtet på Geitmyra nå i kveld og paneldebatten om skolehager i Oslo, og er glade for det tiltagende fokuset på grønne lunger og skole- og parsellhager i byen vår.

Som avtalt sender jeg vårt innspill om å etablere et kommunalt skolehagesenter på Geitmyra i Oslo.

Med vennlig hilsen

Signe Kalsnes

leder

Aksjonen "La skolehagen leve – Vern Geitmyra"

Tlf. 23 36 72 65 / 9168 4546

signe.kalsnes@nmh.no

Kommunal satsing på skolehage – forslag til landbruksmeldingen for Oslo om etablering av et kommunalt kompetansesenter for økologi og skolehagevirksomhet på Geitmyra

Skolehagen og Kunnskapsløftet

Skolehagevirksomhet knyttes naturlig til flere fag i Kunnskapsløftet og gir undervisningen en praktisk og utøvende dimensjon, samtidig som elevene utvikler kunnskaper og ferdigheter på mange fagområder. Først og fremst vil dette gjelde innenfor naturfag, samfunnsfag og mat og helse, men skolehagevirksomhet vil også bidra til realisering av kompetansemål i andre fag, f.eks. matematikk, kunst og håndverk og kroppsøving.

Den naturlige skolesekken

Skolehagen utgjør i dag en del av den nasjonale satsningen på *Den naturlige skolesekken*, og medvirker til økt bevissthet om bærekraftig utvikling og økt miljøengasjement hos elever og lærere i grunnskolen. Skolehagen gir økt kunnskap om helse og livsstil, natur- og miljøvern både i et etisk, samfunnsmessig og naturvitenskaplig perspektiv. De faglige målsettingene i *Den naturlige skolesekken* kan alle realiseres gjennom det mangfold av aktiviteter og kunnskapsområder som skolehagen legger til rette for.

I tillegg vil skolehagen og ulike aktiviteter der representere en viktig arena for satsingen på **daglig fysisk aktivitet** for elevene. Særlig i byer og tettsteder vil disse oasene by på alternative former for uteaktiviteter, lek og fysisk utfoldelse. Skolehagen utgjør derfor et viktig tilskudd til mer tradisjonelle kroppsøvingsaktiviteter, og er et alternativ til elever som faller utenfor organiserte idretter eller som trenger noe annet enn kroppsøving for å øke sitt fysiske aktivitetsnivå. Vi vil også trekke frem et særlig viktig aspekt i våre dager: Skolehagen - i samspill med parsellhagen - er mingleplass for mennesker med ulik kulturbakgrunn. Her møtes innvandrere, barn, -foreldre- og besteforeldre og etnisk norske i alle aldrer rundt et

interessefellesskap. Her deles kunnskap om mat-tradisjoner og dyrkingsmetoder innenfor en naturlig ramme der alle stiller på lik linje. Slik utgjør skolehagen **en unik møteplass som fremmer integrering og samhold** og en opplæringsarena der elevene lærer toleranse og respekt for hverandres kultur og tradisjoner.

Hvorfor kommunalt kompetansesenter?

Det er tre hovedgrunner til vårt forslag om å opprette et kommunalt kompetansesenter for skolehagevirksomhet på Geitmyra:

- behovet for økt kompetanse hos lærere mht å utvikle skolehagevirksomheten og integrere den i skolens opplæring og i realiseringen av daglig fysisk aktivitet for elevene
- behovet for å verne om og bevare eksisterende skolehagearealer generelt og etablere nye arealer for skolehagevirksomhet
- sikre at hele Geitmyra skole- og parsellhage bevares for fremtiden

Kompetansebehov

Tar vi utgangspunkt i skolehagevirksomheten i Oslo, ser vi at det har vært et ganske markant fall i både aktivitet og kompetanse de siste 20 årene. Frem til 1988 var det i Oslo mer enn 100 ansatte skolehagelærere - mange av dem med høyt kompetansenivå - og 80-90 skoler med egne skolehageparseller. De siste 20 årene er antallet skoler med skolehage halvert, og mange skoler mangler lærere med kunnskap om skolehage som faglig og pedagogisk læringsarena. Skolene mangler grønn kompetanse. Lærerne er utdannet for å fremme læring innendørs, og utfordringen for den enkelte lærer ligger ofte i å kunne bruke skolehagen i pedagogisk sammenheng – på måter som får teori og praksis og elevenes utvikling av kunnskaper og ferdigheter til å henge godt sammen – gjerne i en tverrfaglig sammenheng.

Etablering av et kommunalt kompetansesenter med både utprøvningsfelt, fagpedagogisk personale og nettbaserte tjenester, vil bidra til at flere lærere kan tilegne seg kompetanse på skolehagevirksomhet. En kommunal satsing på skolehage vil også være et viktig insitament for utviklingen av fagdidaktisk og tverrfaglig kompetanse i lærerutdanningen og videreutdanningstilbudene til lærere i Oslo-regionen.

Vern av eksisterende skolehager og etablering av nye

Vi kjenner ikke til data som tegner et fullstendig bilde av omfanget av skolehager på landsbasis. I Oslo har vi imidlertid data som viser en sterk reduksjon av skolehagearealer gjennom de siste 20-30 årene. I 1989 utgjorde Oslos skole- og parselhager ca. 180 dekar. I dag er det bare 95 dekar som fortsatt er i bruk til dette formålet, og flere av dagens skole- og parselhager er truet av nedbygging. Det er en vedvarende tendens til at nedbyggingen skyldes barnehageutbygging – dette til tross for at Oslos skole- og parselhager utgjør *mindre enn to promille* av byens areal innenfor utbyggingssonen, og at bystyret – gjennom Oslo kommunes byøkologiske program - har gjort vedtak om å øke arealet til skole- og parselhager.

La skolehagen leve – Vern Geitmyra mener at situasjonen for skolehagene i Oslo er alvorlig, og at skolehagene lenge har lidd under kommunale nedprioriteringer. Skole- og parselhagene har stor verdi og stort utviklingspotensial – både i opplæringen og i et helse- og

ernæringsmessig perspektiv. Å løfte skolehagevirksomheten som kommunal satsing og etablere et kommunalt kompetansesenter for skolehagevirksomhet vil være bærekraftig og fremtidsrettet!

Geitmyra skolehage

Geitmyra er i dag Norges eldste eksisterende skolehage og utgjør med sine 42 dekar en fantastisk oase midt mellom de tettest befolkede bydelene i Oslo - Sagene, Grünerløkka og St. Hanshaugen. Allerede fra starten av var Geitmyra hjerte og sentrum for all skolehagevirksomhet i Kristiania. I 1909 ga kommunen tillatelse til at området kunne benyttes til skolehager for skolene Møllergata, Foss, Bolteløkka, Lilleborg, Sagene og Grünerløkka. Fortsatt er disse – og flere andre skoler og barnehager – aktive brukere av skolehagen. Området har vært i kontinuerlig drift som skolehage/parsellhage og er både veldrevet og godt utnyttet. Kombinasjonen skolehage – parsellhage er ideell i den forstand at området brukes av mange mennesker fra tidlig morgen til sein kveld og i alle helger og ferier i hele dyrkingssesongen (april – oktober/november). I tillegg brukes området av skoler og barnehager på vinterstid til lek og fysisk aktivitet. I vår tid er Geitmyra også en unik flerkulturell møteplass rundt parsellhagevirksomheten og ulike organisasjoners aktiviteter.

Geitmyra er fortsatt ”skolehagesentral” for øvrige skolehager i Oslo, og peker seg naturlig ut som besøkssenter og kommunalt kompetansesenter for skolehagevirksomhet.

Vår VISJON for videre utvikling av Geitmyra og skolehagevirksomheten i Oslo:

- Å utvikle Geitmyra skole- og parsellhage til et kommunalt kompetansesenter for skolehagevirksomhet
- Å utvikle Geitmyra til et besøks-, opplevelses- og erfaringscenter for økologi, særlig rettet mot skolene, men også for barnehagene og andre interesserte
- Å videreutvikle Geitmyra til et attraktivt uteområde – sommer som vinter - for skolene i nærområdene i satsingen på daglig fysisk aktivitet

Etablering av et økologisk besøkscenter og kompetansesenter for skolehage:

- Utvikling av pedagogiske tilbud til skolene knyttet til læreplaner for Kunnskapsløftet med vekt på miljøvern, dyrking, økologi, mat- produksjon og – tilberedning
- Utvikling av tilsvarende tilbud til barnehagene og til skolefritidsordningene
- Utarbeiding av pedagogisk materiell tilpasset læreplanen og dagens behov
- Veiledningstjeneste til lærere / skoler
- Praksisarena for lærerstudenter og studenter innenfor andre aktuelle fagområder
- Kurstilbud på ettermiddags- og kveldstid og i helger for parselldyrkere og andre interesserte – gjerne i kombinasjon med økologisk kafé / kjøkken

Daglig fysisk aktivitet i skolen:

I kommunal og statlig satsing på daglig fysisk aktivitet i skolen er det et mål at aktiviteten skal være allsidig og omfatte alle grupper av barn. Utvidet bruk av skolehagen som uteområde for lek og fysisk aktivitet vil bety mer allsidig bruk av området, både sommer og vinter. Det er en utfordring for sentrumsskolene at den daglige fysiske aktiviteten kan foregå mest mulig utendørs. Dette kan realiseres for mange av skolene i de tettest befolkede bydelene i Oslo fordi de ligger i gangavstand til Geitmyra.

Konklusjon

En kommunal satsing på skolehagevirksomhet og etablering av et kompetansesenter vil støtte opp om ulike satsinger i kommunen. Vi vil særlig understreke den betydningen skole- og parsellhagen har som flerkulturell møteplass og arena for integrering, samt for kunnskap om sunn ernæring, helse, miljøbevissthet og naturvern. I et fremtidsperspektiv vil skolehagen også være et viktig tilskudd til selvberging og egen matproduksjon. Og sist, men ikke minst:

skolehagen betyr økt livsglede for svært mange mennesker som bruker den – både til dyrking og som kilde til naturopplevelse. |

Opprettelse av et kommunalt kompetansesenter vil bety:

- at skolehager og skolehagevirksomhet i hele Oslo får økt fokus
- at faglige og tverrfaglige opplæringstemaer om fysisk aktivitet, mat og helse, naturfag, miljøvern og økologi får en styrket praksisarena
- at lærere og skoler i hele kommunen får et sted å henvende seg når de trenger faglige råd
- at tilgangen på pedagogisk materiell om skolehagevirksomhet som del av opplæringen øker

Ved å ta noen riktige grep nå vil vi kunne høste store gevinster i mange år – og i mange generasjoner - fremover. Det haster!

Vi håper dette innspillet kan tas inn i den kommende landbruksmeldinga for Oslo!